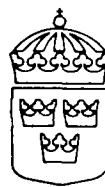

Bostadsutskottets betänkande

1987/88:16

om anslag till bostadsadministrationen m.m. (prop.
1987/88:100 delvis och prop. 1987/88:115)

BoU
1987/88:16

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att Statens Bostadsaktiebolag, SBAB, i princip bör åläggas ansvaret för förvaltningen av bostadslån. Utskottet föreslår att bidragsförvaltning vid plan- och bostadsverket lokaliseras till Karlskrona.

Reservationer har avgivits om förvaltningen av bostadslån samt beträffande behovet av ytterligare övervägande om den centrala bidragsadministrationens lokalisering.

ELFTE HUVUDTITELN

Propositionerna

Regeringen föreslår i proposition 1987/88:100 bilaga 13

1. att riksdagen till Bostadsdepartementet för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 24 197 000 kr.,

2. att riksdagen till Utredningar m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag om 7 500 000 kr.,

3. att riksdagen till Extra utgifter för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag om 500 000 kr.,

4. att riksdagen till Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag om 1 227 000 kr.,

5. att riksdagen, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Bostadsstyrelsen för budgetåret 1988/89 beräknar ett förslagsanslag om 64 102 000 kr.,

6. att riksdagen till Länsbostadsnämnderna för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 61 834 000 kr.,

7. att riksdagen, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Statens planverk för budgetåret 1988/89 beräknar ett förslagsanslag om 38 460 000 kr.

Regeringen föreslår i proposition 1987/88:115 riksdagen att

dels anta vid propositionen fogade förslag till

lag om hänvisningsföreskrift till plan- och bostadsverket,

lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),

lag om ändring i lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m.,

dels godkänna de ändringar beträffande formerna för låneförvaltningen som i propositionen förordats (avsnitt 2). BoU 1987/88:16

dels till plan- och bostadsverket för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag om 130 200 000 kr. (avsnitt 4).

Riksdagen bereds tillfälle att ta del av vad i propositionen i övrigt anförts (avsnitt 3).

Motionerna m.m.

I betänkandet behandlas

dels de under allmänna motionstiden 1988 väckta motionerna

1987/88:Bo211 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statens bostadsfinansieringsaktiebolag skall avskaffas.

1987/88:Bo258 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avveckling av SBAB.

dels de med anledning av proposition 1987/88:115 väckta motionerna

1987/88:Bo35 av Rolf Dahlberg m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår de förändringar beträffande låneförvaltningen som föreslås i propositionen.

1987/88:Bo36 av Erling Bager m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen med avslag på regeringens förslag i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att administrationen av räntebidragen inom plan- och bostadsverket bör vara kvar i Stockholm.

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en förändring av räntebidragen i enlighet med vad som anförts i motionen.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den framtida administrationen av de statliga lånen.

Företrädare för bostadsverket samt för SACO/SR-föreningen vid verket och ST-Bostad har inför utskottet lämnat synpunkter bl.a. på lokaliseringen av bidragsförvaltningen.

Skrivelser har inkommit dels från Statstjänstemannaförbundet och SACO/SR-föreningen vid bostadsverket, dels från ST-Bostad.

Utskottet

Inledning

Riksdagen (BoU 1987/88:5 och 7) godkände i december 1987 ett regeringsförslag om att ett plan- och bostadsverk skall inrättas den 1 juli 1988. Riksdagen beslöt i samband härmed som sin mening ge regeringen till känna att verket skulle lokaliseras till Karlskrona den 1 juli 1989. Regeringen har därefter beslutat att en omlokalisering av verket till Karlskrona skall ske vid sistnämnda tidpunkt.

Beträffande låneförvaltningen förordade utskottet att denna låg kvar i

Stockholm tills klarhet vunnits om dess framtida organisation. På förslag av utskottet beslöt riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att regeringen för riksdagen redovisade sin syn på organisationen m.m. innan slutligt beslut fattades.

I proposition 1987/88:115, som behandlas i detta betänkande, lämnas förslag till anslag till plan- och bostadsverket för budgetåret 1988/89 samt föreslås vissa ändringar i uppgiftsfördelningen mellan Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB, och verket. Propositionen innehåller även vissa lagförslag som föranleds av det nya verkets inrättande.

Förvaltningen av bostadslån m.m.

T.o.m. budgetåret 1984/85 finansierades bostadslån över statsbudgeten. Fr.o.m. den 1 juli 1985 åvilar denna uppgift i princip SBAB. Lån finansierade över statsbudgeten uppgår för närvarande till ca 69 miljarder kronor. Detta belopp minskar successivt genom amortering och inlösen. De lån som finansieras av SBAB uppgår för närvarande till ca 23 miljarder kronor. Beloppet ökar med ca 11 miljarder kronor per år.

Utbetalning och förvaltning av lån handhas av bostadsverket-bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna. I fråga om SBAB-lån sker detta på bolagets uppdrag och för bolagets räkning. Flertalet lånebeslut fattas på regional nivå av länsbostadsnämnden. Nämnden förvaltar också utlämnade lån och bevakar lånefordringar. Bostadsstyrelsen utbetalar och aviserar lån samt prövar överklagande över nämndernas beslut.

I propositionen anförts att det med hänsyn till den snabba ökningen av SBAB-lånen och minskningen av lån finansierade över statsbudgeten är naturligt att uppgiften att betala ut och avisera SBAB-lån i fortsättningen handhas av bolaget. SBAB bör också efter överenskommelse svara för förvaltningen av lån för bostadsändamål finansierade över statsbudgeten. Bolaget föreslås, vad gäller dessa lån, svara för avisering m.m. medan pantvård, bevakning av fordran och förvaring av säkerhetshandlingar bör skötas regionalt både när det gäller SBAB-lån och lån finansierade över statsbudgeten. Den regionala låneförvaltningen föreslås tills vidare på SBAB:s uppdrag skötas av länsbostadsnämnderna enligt avtal mellan parterna.

Plan- och bostadsverket kommer, om riksdagen godkänner det nu redovisade förslaget, att avlastas all låneförvaltning.

Beslut om lån och bidrag samt utbetalning av räntebidrag och övriga bidragsformer bör enligt propositionen och i enlighet med gällande ordning handhas av plan- och bostadsverket och länsbostadsnämnderna.

I detta avsnitt behandlar utskottet förutom propositionen också fem motionsyrkanden. Det gäller de under allmänna motionstiden 1988 väckta motionerna Bo211 yrkande 12 från moderata samlingspartiet och motion Bo258 (c) yrkande 3 samt de med anledning av proposition 1987/88:115 väckta motionerna Bo35 (m) och Bo36 (fp) yrkandena 2 och 3.

I de under allmänna motionstiden väckta motionerna föreslås att SBAB avvecklas. I motion Bo35 (m) föreslås riksdagen avslå det i propositionen framförda förslaget om förändringar i låneförvaltningen. I denna motion

hänvisas till vad i moderata samlingspartiets partimotion Bo211 föreslagits om att ett nytt lånesystem bör skapas. I ett sådant system skulle, enligt motionärerna, SBAB inte längre behövas.

I fp-motionen begärs i yrkande 2 förslag om en förändring av räntebidragen så att dessa skiljs från det statliga lånet samtidigt som en långtgående schablonisering av beräkningsgrunderna genomförs. Målet bör vara att räntebidrag skall kunna betalas ut utan kännedom om låneskulder och lånevillkor. I yrkande 3 i motionen föreslås ett riksdagens tillkännagivande till regeringen av innebörden att de statliga lånen i framtiden skall administreras på marknaden. Denna fråga bör utredas närmare. Regeringen bör därefter återkomma till riksdagen med förslag.

Utskottet delar uppfattningen i propositionen om att *formerna för låneförvaltningen* bör ändras. Detta framstår som naturligt bl.a. mot bakgrund av omständigheten att SBAB-lånen ökar snabbt samtidigt som en minskning av lån finansierade över statsbudgeten sker. Under budgetåret 1986/87 uppgick amorteringar och inlösen till knappt 5 miljarder kronor. Praktiskt taget hela detta belopp avser lån finansierade över statsbudgeten. Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot vad i propositionen förordats om låneförvaltningen, avstyrker bifall till moderata samlingspartiets partimotion Bo211 yrkande 12 och till motionerna Bo35 (m) och Bo258 (c) yrkande 3 om att SBAB skall avvecklas.

Inte heller bör övervägas en administration för förvaltningen av bostadslån i enlighet med vad i motion Bo36 (fp) yrkande 3 föreslås. Utskottet vill erinra om att frågan om låneförvaltningen utretts i skilda sammanhang under de senaste åren och att beslut så sent som år 1984 (BoU 1983/84:28) fattats om att inrätta SBAB. Enligt utskottets uppfattning har SBAB:s hittillsvarande verksamhet inneburit ökade möjligheter till en rationell ordning avseende finansiering av den bostadslångivning för vilken staten har påtagit sig ett ansvar. Det finns, som framgått ovan, goda skäl hävda att SBAB:s ansvar bör utökas så att bolaget kommer att svara för förvaltningen m.m. av bostadslån i enlighet med regeringens förslag. Motion Bo36 (fp) yrkande 3 avstyrks sålunda.

Vad rör yrkande 2 i motion Bo36 (fp) om att en utredning bör göras om hur en *förändring av räntebidragssystemet* skall ske i syfte att skilja hanteringen av lån och bidrag har utskottet erfarit att den i propositionen anmälda översynen i avsikt att förenkla låne- och bidragsbestämmelserna m.m. kommer att omfatta även den i motionen aktualiserade frågan. Resultatet av dessa överväganden bör avvaktas. Ett tillkännagivande enligt motionärernas förslag skulle därmed inte tjäna något reellt syfte. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Lokaliseringen av bidragsadministrationen vid plan- och bostadsverket

Som framgått ovan har regeringen, efter ett riksdagens tillkännagivande, beslutat att omlokalisera plan- och bostadsverket till Karlskrona fr.o.m. den 1 juli 1989, dvs. ett år efter det att verket inrättats.

Vid riksdagsbeslutet (BoU 1987/88:5 s. 11 och BoU 1987/88:7) anförde bostadsutskottet att låneförvaltningen borde ligga kvar i Stockholm till dess

klarhet vunnits om dess framtida organisation. Utskottet fann det lämpligt att regeringen för riksdagen redovisade sin syn på organisationsfrågan och betonade vikten av att låneförvaltningen kunde fungera även vid en omlokalisering. Enligt den organisationskommitté som haft i uppdrag att lämna förslag till verksamheten m.m. vid ett nytt plan- och bostadsverk sysselsattes knappt 50 årsarbetskrafter budgetåret 1986/87 med låne- och bidragsförvaltningen. Cirka hälften av dem är sysselsatta med bidragsförvaltningen.

I den nu aktuella propositionen har regeringen lämnat den efterfrågade redovisningen. Därav framgår bl.a. att plan- och bostadsverket kommer att avlastas all låneförvaltning när SBAB i princip ges ansvaret för den. Dock kommer administrationen av olika bidrag – bl.a. räntebidragen – att vara en uppgift för verket. Frågan om lokaliseringen av den del av verket som har att ansvara för denna verksamhet tas upp i motion Bo36 (fp) yrkande 1. Motionärerna anför att bidragsverksamheten allvarligt hotas och allvarliga konsekvenser inträffar om den inte blir kvar i Stockholm. Det är angeläget att personalen kan förmås stanna inte minst därför att ett nytt datasystem för låne- och bidragshanteringen just nu provkörs. Nära kontakter mellan dem som administrerar räntebidragen och bottenlåneinstituten talar enligt motionärerna också för att administrationen skall vara kvar i Stockholm.

Som framgått av vad utskottet tidigare (BoU 1987/88:5) anfört har utskottet ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av att låne- och bidragsförvaltningen fungerar utan störningar. Utskottet delar också motionärernas uppfattning när det gäller betydelsen av att behålla den personal inom bostadsstyrelsen som är sysselsatt med bidragsadministrationen. Utskottet finner det angeläget att det nya plan- och bostadsverket i sin helhet lokaliseras till Karlskrona. Enligt vad som framförts av ledningen för det nya plan- och bostadsverket är förvaltningen av räntebidragen vidare en verksamhet som utifrån rationella utgångspunkter väl skulle kunna förläggas utanför Stockholm. Utskottet vill för sin del tillägga att en lokalisering till Karlskrona får anses vara till fördel för verksamheten bl.a. därför att en minskad rörlighet för den personal som arbetar med det datasystem som behövs för bidragsadministrationen då kan väntas. Erfarenheter av lokaliseringar av "datatäta" myndigheter till landsorten visar på en mindre personalrörlighet jämfört med vad som gäller för liknande myndigheter som ligger i Stockholm.

Mot bakgrund av vad nu anförts om vikten av en fungerande bidragsförvaltning och att behålla den personal som är sysselsatt med denna förvaltning samt om det angelägna i att hela verket samlas i Karlskrona vill utskottet anföra följande.

Enligt utskottets mening bör en organisation för bidragsförvaltningen byggas upp parallellt med att den övriga verksamheten i Stockholm pågår. När så den nya bidragsförvaltningen är beredd att ta över den praktiska verksamheten är det dags att avveckla motsvarande verksamhet i Stockholm och starta med bidragsförvaltningen i Karlskrona. Tidpunkten för när detta skall ske får beslutas av regeringen, naturligtvis i nära kontakt med det nya verkets ledning och efter samråd med berörd personal.

För att det skall vara möjligt att behålla kompetensen avseende bidragsför-

valtningen i Stockholm under tiden fram till flyttningen är det enligt utskottets mening erforderligt att dubblera vissa befattningar. Den ökade anslagsbelastningen som blir följden av ett sådant arrangemang får täckas antingen genom överskridande av anslaget till plan- och bostadsverket eller genom att regeringen i lämpligt sammanhang för riksdagen lägger fram förslag om ökade anslag till verket.

Den personal som i dag sköter förvaltningen av lån och bidrag på bostadsstyrelsen och som tar tjänst för motsvarande verksamhet i det nya plan- och bostadsverket bör garanteras fortsatt sysselsättning i Stockholmsområdet när verksamheten avvecklas i Stockholm. Såvitt utskottet kan bedöma torde det finnas goda möjligheter att bereda dessa personer sysselsättning i området med arbetsuppgifter som i allt väsentligt ligger i linje med det arbete de nu har. Enligt vad utskottet erfarit är det troligt att vissa av dessa personer kan beredas arbete i SBAB när låneförvaltningen överförs dit.

Vad utskottet nu förordat om en temporär parallell förvaltningsorganisation, om dubblering av vissa befattningar samt om vissa personalsociala garantier bör ge goda förutsättningar för en fungerande bidragsförvaltning i samband med den omlokalisering till Karlskrona som utskottet ovan uttalat sig för. Att utskottet anser att en lokalisering till Karlskrona på längre sikt är att föredra också för bidragsförvaltningen framgår av vad utskottet nu framhållit.

Vad nu anförts om de åtgärder som bör vidtas för *lokaliseringen av bidragsförvaltningen* till Karlskrona bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Vad i motion Bo36 (fp) yrkande 1 föreslagits om att denna förvaltning skall ligga kvar i Stockholm avstyrks med hänvisning till vad nu anförts.

Övriga frågor

Utskottet föreslår riksdagen att anta *de i propositionen inagna lagförslagen*. Dessa är lag om hänvisningsföreskrift till plan- och bostadsverket, lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) samt lag om ändring i lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m.

Vad i proposition 1987/88:115 föreslagits om *anslag* till plan- och bostadsverket för budgetåret 1988/89 tillstyrks av utskottet liksom vad i budgetpropositionen föreslagits om anslag till bostadsdepartementet m.m. och till länsbostadsnämnderna för budgetåret 1988/89.

Övriga frågor i proposition 1987/88:115 har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *formerna för låneförvaltningen*

att riksdagen godkänner av vad i proposition 1987/88:115 föreslagits och avslår motionerna 1987/88:Bo35, 1987/88:Bo36 yrkande 3, 1987/88:Bo211 yrkande 12 och 1987/88:Bo258 yrkande 3.

2. beträffande *förändring av räntebidragssystemet*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Bo36 yrkande 2,

3. beträffande *lokalisering av bidragsförvaltningen*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Bo36 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. beträffande *de i propositionen intagna lagförslagen*
att riksdagen antar i proposition 1987/88:115 och i bilaga till detta betänkande intagna förslag till

- a) lag om hänvisningsföreskrift till plan- och bostadsverket,
- b) lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
- c) lag om ändring i lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m.,

5. beträffande *anslag*
att riksdagen

I. med bifall till regeringens förslag i proposition 1987/88:115 till *Plan- och bostadsverket* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag om 130 200 000 kr.,

II. med bifall till proposition 1987/88:100 bilaga 13 för budgetåret 1988/89 anvisar

- a) till *Bostadsdepartementet* ett förslagsanslag om 24 197 000 kr.,
- b) till *Utreddningar m.m.* ett reservationsanslag om 7 500 000 kr.,
- c) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag om 500 000 kr.,
- d) till *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* ett reservationsanslag om 1 227 000 kr.,
- e) till *Länsbostadsnämnderna* ett förslagsanslag om 61 834 000 kr.,

6. beträffande *övriga frågor*

att riksdagen lägger proposition 1987/88:115 till handlingarna.

Stockholm den 21 april 1988

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Margareta Palmqvist (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Rune Evensson (s), Tore Claeson (vpk), Berit Bölander (s), Margareta Gard (m), Britta Sundin (s) och Eva Rydén (c).

1. Formerna för låneförvaltningen (mom. 1)

Agne Hansson (c), Rolf Dahlberg (m), Knut Billing (m), Margareta Gard (m) och Eva Rydén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

I moderata samlingspartiets partimotion Bo211 och i motionerna Bo35 (m) och Bo258 (c) framhålls vikten av att ett nytt och förenklat lånesystem införs. Bl.a. bör övervägas att införa ett s.k. enhetslån. I motionerna framförs förslag om en reformerad ordning för finansiering av den bostadslångivning för vilken staten har påtagit sig ett ansvar. Kreditförsörjningen kan med fördel administreras av bottenlåneinstitutet. Det finns inte längre skäl att dela upp långivningen för den enskilda fastigheten i ett bottenlån och ett bostadslån. En ordning med ett lån är till fördel för såväl låntagare som långivare samtidigt som det blir lättare att genomföra de förenklningar av bostadslångivningen som är nödvändiga. Att bottenlåneinstitutet också skall svara för förvaltningen av de statliga lånen som i dag förvaltas av SBAB eller bostadsverket är då rationellt. Med en lösning i enlighet med vad motionärerna förordar finns inte skäl att ha kvar SBAB.

Riksdagen bör med anledning av motionerna som sin mening ge regeringen till känna vad nu anförts om förvaltning av bostadslån m.m. Vad i motion Bo36 (fp) yrkande 3 föreslagits om administrationen av de bostadslånen får i allt väsentligt anses tillgodosett med vad nu anförts. Propositionen avstyrks såvitt nu är i fråga.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *formerna för låneförvaltningen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Bo35, 1987/88:Bo211 yrkande 12 och 1987/88:258 yrkande 3 samt med anledning av motion 1987/88:Bo36 yrkande 3 och med avslag på proposition 1987/88:115 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Formerna för låneförvaltningen (mom. 1)

Erling Bager och Karl-Göran Biörsmark (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Bo36 (fp) kan det finnas anledning att förvaltningen inte bara av bottenlånen utan även av bostadslånen administreras ute på marknaden. Det bör förutsättningslöst utredas hur denna förvaltning närmare skall utformas. Det finns i dag inte tillräckliga skäl att förorda den ordning som föreslås i propositionen. Enligt utskottets mening är det material på vilket regeringen grundar sitt ställningstagande alltför summariskt. Som bakgrund till kommande överväganden i ämnet behövs fyligare underlag. Riksdagen bör skyndsamt föreläggas förslag i frågan.

Vad nu anförts innebär ett bifall till motionens yrkande 3. Ett tillkännagi-

vande av vad där föreslagits om ytterligare utredning beträffande den framtida administrationen av de statliga bostadslånen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Moderata samlingspartiets partimotion Bo211 yrkande 12 samt motionerna Bo35 (m) och Bo258 (c) yrkande 3 är till inte ringa del tillgodosedda med vad nu anförts.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *formerna för låneförvaltningen*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Bo36 yrkande 3 och med anledning av motionerna 1987/88:Bo35, 1987/88:Bo211 yrkande 12 och 1987/88:Bo258 yrkande 3 samt med avslag på regeringens förslag såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

3. Förändring av räntebidragssystemet (mom. 2)

Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Margareta Gard (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Vad rör" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

I en reservation (m, fp) till betänkande BoU 1986/87:10 (s. 113) har framhållits att det finns goda skäl överväga hur ett bostadsfinansieringssystem skall utformas där det direkta sambandet mellan lån och räntebidrag ersätts med ett mera schablonmässigt system. Motiven för en sådan ordning har inte bara fortfarande giltighet, de har snarare förstärkts under det senaste året.

Ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad i motion Bo36 (fp) yrkande 2 förordats i frågan bör göras av riksdagen. Riksdagen bör skyndsamt föreläggas förslag i frågan.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förändring av räntebidragssystemet*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo36 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Lokalisering av bidragsförvaltningen (mom. 3)

Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Tore Claeson (vpk) och Margareta Gard (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "I den" och på s. 6 slutar med "nu anförts" bort ha följande lydelse:

När en riksdagsmajoritet (s och c) hösten 1987 beslöt förorda att det nya plan- och bostadsverket skulle omlokaliseras till Karlskrona anfördes från bostadsutskottet att låneförvaltningen borde ligga kvar i Stockholm till dess klarhet vunnits om dess framtida organisation. Det är nämligen, betonade utskottet, av yttersta vikt att låneförvaltningen kan fungera. Utskottet anförde också att regeringen för riksdagen borde redovisa sin syn på denna förvaltnings organisation innan slutligt beslut om dess utformning fattades.

I nu föreliggande proposition lämnas förslag till låne- och bidragsförvalt-

ningens organisation. Utskottet konstaterar dock att den viktiga frågan om bidragsförvaltningens lokalisering inte behandlas i propositionen. Som utskottet tidigare (BoU 1987/88:5) framhållit skulle störningar bl.a. i bidragshanteringen få stora konsekvenser för låntagarna och för statsverket i form av ökade kostnader.

Inledningsvis bör slås fast det angelägna i att den resurs som personalen utgör kan stanna inom verksamheten. En fortsatt lokalisering till Stockholm innebär därvid att verksamheten kan pågå i det närmaste som för närvarande och att de flesta som i dag arbetar med bidragsförvaltningen kommer att ha kvar motsvarande uppgifter i det nya plan- och bostadsverket. Att väl fungerande rutiner kan behållas och utgöra grund för kommande reformer är av stor betydelse inte minst när det gäller den typ av verksamhet som låneförvaltningen representerar. En alltför stor personalomsättning kan innebära inte acceptabla störningar.

Inom bostadsverket pågår arbetet med att provköra ett nytt datasystem som har planerats i mera än tio år. Det är naturligtvis inte minst mot bakgrund härav av största vikt att de störningar i verksamheten som en omlokalisering innebär kan undanröjas i detta viktiga skede. Bidragsförvaltningen bör därför ligga kvar i Stockholm till dess ytterligare klarhet vunnits om denna förvaltnings utformning m.m.

Även om sålunda flera faktorer talar för en fortsatt lokalisering av bidragsförvaltningen till Stockholm finns det enligt utskottets mening anledning för riksdagen att föreslå regeringen att överväga lokaliseringsfrågan. Frågan bör utredas i särskild ordning. I en sådan översyn bör konsekvenserna av de olika lokaliseringsalternativen – Stockholm eller Karlskrona – belysas bl.a. vad gäller kostnader och personalfrågor. Inte minst viktigt är det att få belyst vilka åtgärder som behöver vidtas så att, vid en eventuell omlokalisering, nettoaviseringsystemet kan fungera friktionsfritt. Det är också viktigt att garantier skapas så att den personal som nu arbetar med bidragsförvaltningen i Stockholm där kan beredas i det närmaste motsvarande uppgifter.

Regeringen bör i förening med sin syn på frågan för utskottet redovisa ett underlagsmaterial som gör det möjligt för riksdagen att bedöma lokaliseringen. Vad utskottet nu med anledning av motion Bo36 (fp) yrkande 1 anför om ytterligare överväganden bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. *beträffande lokalisering av bidragsförvaltningen*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo36 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

5. Lokalisering av bidragsförvaltningen (mom. 3)

Agne Hansson och Eva Rydén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "I den" och på s. 6 slutar med "nu anförts" bort ha följande lydelse:

Vid ställningstagande i lokaliseringsfrågan bör en princip vara att i första hand överväga en omlokalisering av funktioner. Det finns då goda skäl för

uppfattningen att den typ av verksamhet som bidragsförvaltningen representerar är en funktion som är lämplig att lokalisera utanför Stockholmsområdet. Bidragsförvaltningen med ett stort inslag av ADB lämpar sig väl för en lokalisering till landsorten och då naturligtvis till Karlskrona dit verket kommer att lokaliseras vid halvårsskiftet 1989. Dessutom har det visat sig från "datatäta" myndigheter att personalresurserna, genom en minskad rörlighet, väl så bra kan tas till vara om verksamheten lokaliseras utanför storstadsområdena. Vidare ligger det naturligtvis ett stort värde i att hela det nya verket kan lokaliseras till en ort.

Enligt utskottets mening har emellertid i propositionen inte lämnats det underlag som rimligen kan begäras när det gäller att bedöma vissa konsekvenser beträffande lokaliseringen av bidragsförvaltningen. Bl.a. bör regeringen ytterligare belysa kostnaderna av de olika alternativen. Regeringen bör också redovisa hur, vid en lokalisering till Karlskrona, de övergångsproblem som kan uppstå skall bemästras. Det måste bl.a. skapas rimliga garantier för att nettoaviseringen av räntebidragen i samband med en omlokalisering kan ske utan ekonomisk skada för statsverket och för låntagarna. Vidare kan det finnas anledning att överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att behålla personalen i Stockholm till dess bidragsadministrationen i Karlskrona är beredd att ta över verksamheten. Det kan visa sig lämpligt att under en övergångstid dubblera vissa befattningar. I avsikt att göra det möjligt att i princip behålla nuvarande bemanning på dessa befattningar bör riksdagen redan nu uttala att de personer som upprätthåller den skall garanteras sysselsättning i Stockholmsområdet med i allt väsentligt likvärdiga arbetsuppgifter även efter omlokaliseringen.

Sammanfattningsvis föreslår utskottet att riksdagen med anledning av motion Bo36 (fp) yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad nu anförts om ytterligare överväganden beträffande en *lokalisering av bidragsförvaltningen* till Karlskrona samt om de riktlinjer som bör vägleda dessa överväganden. En proposition bör lämnas riksdagen i sådan tid att riksdagen kan behandla den under hösten 1988. I förslaget bör regeringen givetvis redovisa sin syn på lokaliseringsfrågan.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. *beträffande lokalisering av bidragsförvaltningen*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Bo36 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

1 Förslag till

Lag om plan- och bostadsverkets namn i äldre författningar

Häri genom föreskrivs att bestämmelser i lag eller annan författning om bostadsstyrelsen eller statens planverk efter utgången av juni månad 1988 skall avse plan- och bostadsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

2 Förslag till

Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Häri genom föreskrivs att i 1 kap. 8 §, 4 kap. 13 § och 7 kap. 7 § plan- och bygglagen (1987:10)¹ orden "statens planverk" skall bytas ut mot "plan- och bostadsverket."

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹Lagen omtryckt 1987:246.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m. m.

Häri genom föreskrivs att i 5 kap. 3 § lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m.¹ orden "statens planverk" skall bytas ut mot "plan- och bostadsverket".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹Lagen omtryckt 1987:247.